

ÅLANDS FOLKHÖGSKOLA

UNDERVISNINGSPLAN 2020–2021

Skolåret började den 24 augusti 2020 och avslutas den 21 maj 2021. Vinterkursen omfattar 170 arbetsdagar.

ALLMÄNT OM SKOLANS VERKSAMHET

Ålands folkhögskola har en särställning bland landskapets skolor genom den frihetskolan har att själv utforma sin verksamhet. Skolan är examens- och betygsfri. Istället för betyg får de studerande ett intyg över studiernas innehåll och omfattning. Verksamheten vid skolan syftar särskilt till att göra det möjligt för studerande att påverka sin egen livssituation. I undervisningen beaktar vi gruppens och individens behov för att uppnå de olika linjernas målsättningar. Skolans linjer består av en allmän linje och två specialiserade linjer. Vi arbetar mycket med att utveckla samarbetsförmågan och förmågan att kommunicera. I våra undervisningsgrupper har de studerande möjlighet att utveckla sina kompetenser och hitta nya intressen. Kortare kurser och föredrag kan ordnas inom ramen för budgeterade medel.

Undervisningen är indelad i fem perioder med ett fast veckoschema för respektive period.

De studerande på skolans linjer garanteras mellan 30–36 lärarledda lektioner per vecka. Skolan arbetar normalt med femdagarsveckor. Under en skoldag har man fyra undervisningspass som går enligt följande block:

UP 1 kl. 9.00-10.15 = 75 min = 1,66 lek
UP 2 kl. 10.25-11.40 = 75 min = 1,66 lek
UP 3 kl. 12.20-14.05 = 105 min = 2,33 lek
UP 4 kl. 14.15-16.00 = 105 min = 2,33 lek

Totalt: 8 lek

BEDÖMNING

Folkhögskolan utfärdar inga betyg, förutom i höja vitsordskurserna, utan ger intyg över godkända kurser. Studerande har närvaroplikt (minst 85 %/kurs). För att få ett intyg måste man vara godkänd i de kurser man valt, minst 969 lektioner. För godkänd kurs krävs aktiv närvaro och utförda kursuppgifter innan bedömning fastställs.

NYALINJEN

Linjen är allmänbildande. Undervisningen syftar till att utveckla de studerandes färdigheter i kommunikation, social kompetens, informationssökande, samarbete och ansvarstagande. En viktig målsättning är också att ge kunskap och inspiration inför framtida yrkesval och studier.

NYAlinjen är ettårig och riktar sig till studerande som är mellan 15-20 år och som genomgått grundskolan. Undervisningen består av ämnesintegrerade projekt, valbara kurser och specialkurser. De studerande erbjuds även möjlighet att höja vissa grundskolevitsord.

Nedan följer en redogörelse för linjens ämnesinnehåll och omfattning.

OBLIGATORISKA KURSER

Det här blocket är obligatoriskt för alla. Intentionen är att arbeta ämnesintegrerat för att skapa sammanhang som ger möjlighet till en större förståelse för samband mellan ämnen. Undervisningen är också verklighetsanknuten så långt som möjligt.

IKT (PBe), 15 lekt

Informations- och kommunikationsteknologi. Grundkurs i datoranvändning. I kursen kommer fyra delar att behandlas: Filhantering, operativsystem, Microsoft Office (Word, Excel och PowerPoint) och internetanvändning.

Personlig utveckling och mindfulness (MJ), 15 lekt

Den studerande får lära sig en vedertagen metod för muskulär så väl som psykisk avspänning så som ett sätt att hantera stress och utmaningar. Genom diskussioner och övningar närmar vi oss ämnen som att hantera sina känslor och öva upp en viss självdistans genom att belysa vardagsämnen ur olika perspektiv. Vi övar upp en förståelse för hur hjärnan och kroppen fungerar under avspänning och stress samt hur man kan hantera det.

Studiehandledning (MD), 30 lekt

En kort introduktion till hur man kan jobba med sin hjärna, inte mot den, vid inläring. Hur fungerar inläring? Vad är motivation? Är mål viktiga att ha? Hur ser framtiden ut på arbetsmarknaden – nya yrken och kompetenser? Individuell handledning vid ansökningar om behov finns.

Studiestrategier (EE-A), 30 lekt

Genomgång av funktionerna i kommunikationsplattformen Wilma och lärplattformen TEAMS. Genomgång av plattformarnas funktioner som finns och hur de används. Praktiska studiestrategier och planering för olika former av uppgifter. Diskussioner, muntliga redovisningar, par- och grupparbeten.

Återbruk (ML), 33 lekt

Vi skapar nytt av gammalt. Vi tar vara på skräp och naturmaterial, förvandlar och återanvänder det fantasifullt.

ÄMNESÖVERGRIPANDE PROJEKT

Världen jag lever i – Happy planet (PB, MD), 56 lekt

Ett projekt som integrerar svenska, engelska, historia, samhällskunskap, geografi, matematik och sociala ämnen. Som övergripande mål innefattar projektet återvinning, miljö och hållbar utveckling. I projektet ser vi på sociala och ekonomiska skillnader i världen. Vi nyhetsrapporterar för att hålla oss uppdaterade om vad som händer i omvärlden.

För godkänd kurs krävs godkänd portfolio och aktivitet på lektionerna samt närvaro.

Världen jag lever i – Kultur och konflikt (PB, MD), 56 lekt

Ett projekt som integrerar svenska, engelska, historia, samhällskunskap, geografi, matematik och sociala ämnen. Vi studerar kulturkretsar och olika kulturella uttryck. Vi ser på olika konflikter i världen, orättvisor och mänskliga rättigheter. Vi nyhetsrapporterar för att hålla oss uppdaterade om vad som händer i omvärlden. Målet är att få studerandes världsbild att växa.

För godkänd kurs krävs godkänd portfolio och aktivitet på lektionerna samt närvaro.

Jag flyttar hemifrån (MD, PB), 56 lekt

Ett projekt som integrerar svenska, samhällskunskap, matematik, estetiska och sociala ämnen. Under projektets gång skall studerande lära sig grundläggande privatekonomi, att inreda sitt hem och hur man

söker arbete. Även relationer, konflikthantering och känslor som rör samliv tas upp. Målet är att ge studerande både ekonomiska och känslomässiga redskap för vuxenlivet.

För godkänd kurs krävs godkänd portfolio och aktivitet på lektionerna samt närvaro.

Att vara annorlunda, unik och sig själv (MD, PB), 56 lekt

Ett projekt som integrerar svenska, samhällskunskap, psykologi, sociala och kreativa ämnen. Målet är att studerande ska få förståelse för att vi alla är olika, på olika sätt, att det är viktigt att kunna visa medkänsla och empati för andra människor. Det är också ett mål att studerande ska förstå hur diskriminering motarbetas genom lagstiftning, t.ex. sociallagstiftning och jämställdhetslagen.

För godkänd kurs krävs godkänd portfolio och aktivitet på lektionerna samt närvaro.

Art Park (ML, PB, AH), 56 lekt

Ett projekt som erbjuder stor frihet i kreativitet och genomförande. Projektet integrerar sociala kunskaper, olika hantverksämnen samt estetiska ämnen där den kreativa processen är i fokus. I blandade studerandegrupper arbetar vi tillsammans för det gemensamma målet att producera konstverk till skolans utomhuskonstpark. Projektet har ett övergripande tema som varierar från år till år. Arbets sättet är experimentellt och inrymmer olika konst- och hantverkstekniker där vi arbetar från idé, två- och tredimensionell skiss till förverkligandet av objekt/skulptur/installation.

Design Finland (PeB, MD), 56 lekt

Ett projekt som integrerar historia, såväl inom politiska som sociala och konstnärliga aspekter, samt ämnet layout. Målet är att studerande ska få förståelse för vad som ledde fram till självständigheten och hur landet utvecklats till en modern nordisk välfärdsstat. Hur vårt land uppfattats under 100 år ute i världen studeras genom de estetiska avtryck som uppmärksammats såväl nationellt som internationellt. Projektet ska stimulera de studerandes kreativitet och formseende genom att de under kursens gång utför små designuppgifter.

För godkänd kurs krävs aktiv närvaro samt utförda kursuppgifter.

VALBARA KURSER

Valbara kurser finns i ämneskategorierna skapande, musik, idrott, media och språk.

SKAPANDE

Kurser att välja för studerande som vill prova på olika skapande aktiviteter och uttryckssätt.

Teckning (ML), 90 lekt

Det här är en grundkurs i teckning av olika motiv. Olika tekniker och material används. Förmågan att se och iakttä form, struktur och volym uppövas. Föremål avbildas ur olika perspektiv. Grunderna inom bildkomposition lärs ut. För att kunna teckna av en människa i olika ställningar görs detaljstudier och mätning av kroppens proportioner. Arbeten i svart, vitt och gråskala. Tolkning av bilder i färg till svartvitt och uppövande av förmågan att arbeta fram kontraster i ljus och mörker. Bildseendet utvecklas under kursen. Den kreativa processen utgår från de studerandes egna idéer.

Målning (ML), 90 lekt

Målning med akvarellfärger och täckfärger på papper. Utforskning av akvarellens egenskaper. Grunderna i färglära och användbara färgblandningar. Akvarell i olika form, t.ex. kakor, pennor och kriter. Akrylens egenskaper. Målning både med förtunnad färg och i tjocka lager på olika sorts papper, kartong och andra

material för att få speciella effekter. Bilder på konstverk ur konsthistorien, fotografier och andra intressanta motiv används som inspiration. Utgående från de studerandes egna idéer skapas personliga och kreativa alster.

IDROTT

Kurser att välja för studerande som vill få kunskap om hälsa och sport samt träna olika idrottsgrenar.

Styrketräning (MJ), 30 lekt Basövningar med och utan vikter för kroppens alla muskelgrupper övas in och praktiseras. Diskussioner förs om hur mycket och hur ofta som är lagom och hälsosamt vad gäller styrketräning. Vid intresse berörs även anatomi och fysiologi.

Äventyrsaktivitet (MJ), 30 lekt

Äventyret i den här kursen är att lära sig hantera och framföra en kajak på ett tryggt sätt under goda väderförhållanden, laga mat på stormkök och övernatta i tält. Kursen avslutas med en tur i lämpliga vatten med övernattning i tält.

Sport (MJ), 60 lekt

Några av de vanligaste sporterna praktiseras: Fotboll, volleyboll, basket, innebandy, bowling, BT, minigolf, friidrott, simning, skidning, orientering m.m. De studerandes intressen och förmågor beaktas och styr kursens upplägg.

MEDIA

Kurser att välja för studerande som vill utveckla den kreativa förmågan i de olika mediala uttrycksformerna där teknik, teori och kreativitet möts.

Digitalfotografering (AH), 30 lekt

En kurs där deltagarna lär sig fotografera både i studio och utomhus. Deltagarna lär sig hur digitalsystemkameran fungerar och hur man gör alla inställningar manuellt för att kunna ta full kontroll över bildskapandet. Grunderna i bildbehandling och komposition går igenom. Ett eget mindre handlett fotoprojekt ingår.

Programmera egna spel i javascript (PB), 30 lekt

Genomgång av grunderna i programmering i Javascript. Enkla spel skapas, och eventuellt kompletteras med HTML så att spelen går att köra på mobiltelefoner och surfplattor utgående från boken 'Spelprogrammering med HTML5 och Javascript' av Mikael Tylmad och Pontus Walck.

Kreativ datoranvändning (PB), 45 lekt

Skapa och animera figurer och objekt, skapa datorspel, interaktiv grafik och mycket mer i programmiljön Scratch. Kursen innehåller en blandning av skapande kreativitet och praktisk datoranvändning.

Kursen innehåller bland annat:

- Rita figurer och animera: introduktion till programmet Scratch. Figurerna ritas även i andra ritprogram
- Interaktiv grafik och animation: skapa figurer till en animerad berättelse. Skapa ett program som ritar mönster och annan interaktiv grafik
- Skapa konstverk med datorn
- Datorspel: skapa ett helt datorspel, välj själv utseende och svårighetsgrad

Grafisk design del 1-3 (PBe), 120 lekt

Kursen består av grundläggande digital bild- och textbehandling i programmen Adobe In Design, Illustrator och Photoshop (ca 40 lekt. /program). De studerande får orientering i verktyg, menyer, olika bildformat och en introduktion till vektorgrafik och grafisk form. I kursen ingår även en enklare teoridel samt typografi.

SPRÅK

Kurser att välja för studerande som vill utveckla sin språkliga förmåga.

English for fun (EE-A), 30 lekt

Konversation på engelska, genomgång av klurigheter, titta på dokumentärer och läser nyheter och diskuterar dem. Egna texter skrivs, varigenom språkkunskaperna utvecklas. Aktuella händelser tas upp, både lokalt som globalt.

Kreativt skrivande del 1 (EE-A), 30 lekt

Kursen omfattar grundläggande skrivtekniker och gemensamma skrivövningar i olika genrer. Tyngdpunkten ligger på den studerandes eget skrivande. Vissa övningar görs i par eller i grupp. Berättarteknik, flödesskrivande, karaktärsbeskrivning, dialoger, miljöbeskrivningar och personporträtt varvas med intressanta handlingar - allt utgående från vad gruppen vill jobba med. Steg för steg bygger vi upp både korta som långa berättelser.

Kreativt skrivande del 2 (EE-A), 30 lekt

Fortsättningskurs för studerande som gått Kreativt skrivande del 1. Fördjupade studier i skrivarkonsten med mer detaljerade övningar i berättarteknik, flödesskrivande, karaktärsbeskrivning, dialoger, miljöbeskrivningar, personporträtt och intressanta handlingar.

Grammatik (EE-A), 30 lekt

Kursen omfattar ordklasser, satsdelar och övrigt som hör grammatiken till. En kurs som passar studerande som vill lära dig mera om grammatik och/eller för studerande som vill fortsätta studera på Ålands Lyceum.

Kursbok: Grammatik med komik.

Fördjupade studiestrategier (EE-A), 30 lekt

Kursen ger de studerande möjlighet till att hitta sin lärostil och utveckla just sitt sätt att ta till sig, bearbeta och producera material på ett för dem smidigt sätt.

Svenska för inflyttade (EE-A), 300 lekt

En kurs för studerande som inte har svenska som modersmål och som vill förbättra sin svenska. Undervisningen anpassas efter dina förkunskaper och tidigare utbildningsbakgrund.

SPECIALKURSER

Kurserna är valbara och kan vara av varierande utbud, såsom första hjälp och datakörkort. Specialkurserna ger specifika intyg utöver skolans intyg.

Första hjälpkurs (NN), 8 lekt

Grundkurs i Livräddande FHJ.

Matlagning (NN), 45 lekt

Undervisningen syftar till att de studerande skall förstå vikten av god hygien vid matlagning. Möjlighet ges att erlægga prov för hygienpass.

Datakörtkort (PBe), 60 lekt

Undervisningen grundar sig på ECDL (European Computer Driving Licence). Datakörtkursen hålls enligt "Light"-modellen och består av följande moduler:

- Windows och den här datorn.
- Word – Ordbehandling.
- Excel - Kalkyl och diagram.
- PowerPoint – Presentationer.

Varje modul avslutas med ett tentamenstillfälle. För ett intyg över godkänd kurs krävs godkänt i alla tentamenstillfällen. Tentamen sker i samarbete med ÅYG.

HÖJA VITSORD

Beskrivningar på lärokurserna baserar sig på grundskolans läroplan.

Svenska (EE-A) VT, 60 lekt

I kursen skall ingå:

- En muntlig recension av en längre text.
- En muntlig presentation med digitala hjälpmedel.
- Läsning av skönlitteratur och facklitteratur.
- Skriftliga uppgifter som omfattar sammanfattningsteknik, rättstavning och att skriva om olika givna teman, d.v.s. fokus på att utveckla den skriftliga förmågan.
- Utvecklande av det egna ordförrådet.
- Reflektion eller recension av en skönlitterär text eller en film.
- Kritisk granskning av egna och andras resonemang.
- Träning i att skilja mellan talspråk och skriftspråk.
- Träning i att känna igen en texts syfte, avsändare, tema, intrig och personporträtt.
- Ordklasser och satsdelar samt verbens tidsformer. Meningsuppbyggnad.

Höjningen av grundskolevitsord i svenska grundar sig dels på inlämnade uppgifter och gjorda redovisningar under kursens gång samt på avslutande grammatikprov.

Engelska (EE-A) HT, 60 lekt

Lärobok: Read & Log on Interactive Engelska 5 upplaga 2:1

Höjningen av grundskolevitsord i engelska grundar sig på inlämnade uppgifter, muntliga redovisningar under kursens gång, förhör och prov.

I kursen ingår:

- Träning i att lyssna och förstå talad engelska, d.v.s. förstå innehållet och viktiga detaljer i konversation som behandlar olika teman.
- Träning i att själv tala engelska och på så sätt utvidga ordförrådet och uttrycksförmågan.
- Träning i att läsa texter med olika teman för att muntligt och skriftligt återberätta det viktigaste ur texterna.
- Träning i att skriva en förståelig text på engelska.
- Grammatik enligt kraven i läroplanen för årskurs 9.
- Träna på att skriva olika sorters sammanhängande texter.
- Hörförståelse.
- Läsförståelse.
- Uppsats.

Bedömningsgrunder: aktiv närvaro, timaktivitet, läxor, muntliga och skriftliga förhör, uppsatser, redovisningar, inlämningsuppgifter och prov.

Matematik (PR) VT, 60 lekt

Höjningen av grundskolevitsord i matematik grundar sig på inlämnade uppgifter under kursens gång samt på tre prov.

Prov 1: Negativa tal, de fyra räknesätten utan miniräknare, potenser, procent och bråk.

Prov 2: Uttryck, ekvationer, kvadratrötter, geometriska ekvationer, funktioner, algebra.

Prov 3: Geometri, inkl. plan- och rymdgeometri, skala. Ekvationer och ekvationssystem. Tabeller och diagram.

Bedömningsgrunder: aktiv närvaro, timaktivitet, läxor, muntliga och skriftliga förhör, inlämningsuppgifter och prov.

Fysik (PR) HT, 60 lekt

I kursen skall ingå:

- Krafter och tryck.
- Tyngdpunkt och stabilitet.
- Hävstångsprincipen.
- Tryck i vatten samt lufttryck.
- Densitet (area och volym).
- Elektricitet och magnetism.
- Elektrisk ström, spänning samt elförbrukning.
- Magnetism.
- Växelström.
- Faror med elektricitet.
- Ljud.
- Ljudstyrka, frekvens, våglängd, ljudets hastighet.
- Hur ljud mäts.
- Ljud i miljön.
- Ljus.
- Ljusstyrka och belysning.
- Ljusets hastighet.
- Reflexion.
- Tid och rörelse.
- Hastighet och acceleration.
- Tröghet och friktion.
- Massa, tyngd och rörelse.
- Fritt fall och luftmotstånd.
- Tid och tidmätning, längd och längdmätning.
- Mekanik.
- Arbete, effekt och mekanisk energi.
- Olika energiformer och energikvalitet.
- Mätning av krafter, sammansättning av krafter.
- Värme.

- Energi och temperatur, värme i rörelse.
- Smältning och stelning.
- Ångbildning och kondensation.
- Temperatur, temperaturmätning.
- Materien och temperaturförändringar.

Höjningen av grundskolevitsord i fysik grundar sig på inlämnade uppgifter under kursens gång samt på tre prov.

Prov 1: Krafter och tryck samt elektricitet och magnetism.

Prov 2: Ljud, ljus och mekanik.

Prov 3: Tid, rörelse, värme och materien.

Bedömningsgrunder: aktiv närvaro, timaktivitet, läxor, muntliga och skriftliga förhör, inlämningsuppgifter och prov.

Historia (MD) VT, 60 lekt

I kursen skall ingå:

1700 och 1800-talen

- Upplysningen och franska revolutionen.
- Industrialism, urbanisering och teknologisk utveckling.
- De politiska ideologiernas uppkomst.
- Demokratins framväxt.
- Nationalism, imperialism och kolonialism.

1900-talet

- Första världskriget.
- Mellankrigstiden.
- Andra världskriget.
- Tiden efter 1945.

2000-talet

- Världen i dag.

Finlands historia från början av 1800-talet fram till i dag

- 1808–1809 års krig.
- Finland under ryska tiden.
- Inbördeskriget.
- Det självständiga Finland.
- Finland under andra världskriget.
- Finland efter 1945.

Ålands historia med betoning på tiden efter 1808–1809 års krig

- 1808–1809 års krig.
- Åland under ryska tiden.
- Levnadsförhållandena och näringslivets utveckling på Åland under 1800-talet (familj och vardagsliv, besuttna och obesuttna, skolväsendet, seder och bruk).
- Mariehamn.
- Sjöfartsnäringen under 1800-talet.

- Migration under 1800 och 1900-talen.
- Åland under första världskriget.
- Ålandsfrågan/Ålandsrörelsen.
- Sjöfart och rederiverksamhet under 1900-talet.

Höjningen av grundskolevitsord i historia grundar sig på inlämnade uppgifter samt prov på de ovanstående historiska avsnitt som går igenom under kursens gång. Studerande förutsätts läsa mycket på egen hand samt göra instuderingsfrågor till påföljande lektion. Kursen "Design Finland" och en hemtentamen ersätter ovanstående avsnitt om Finlands och Ålands historia. Aktiv närvaro, minst 85 %, krävs för godkänd kurs.

Samhällskunskap (MD) HT, 60 lekt

I kursen ingår grundskolans lärokurs i ämnet samhällskunskap:

- Det finländska samhället - regioner, demografi, minoriteter, massmedia, organisationer och tredje sektorn m.m.
- Vad är mänskliga rättigheter?
- Kommunernas, Landskapets och staters styrelse – hur är vår demokrati uppbyggd? Vad är en rättsstat?
- EU.
- Vardagens ekonomi.
- Vardagens juridik.

Höjningen av grundskolevitsord i samhällskunskap grundar sig på inlämnade uppgifter samt prov på ovanstående avsnitt. Studerande förutsätts läsa mycket på egen hand samt göra instuderingsfrågor till påföljande lektion. Aktiv närvaro, minst 85 %, krävs för godkänd kurs.

HANTVERKSLINJEN GRUNDÅR/FÖRDJUPNINGÅR

Den specialiserade linjen Hantverkslinjen, grundåret erbjuder studerande möjlighet att bekanta sig med många olika tekniker, material och formspråk. De studerande ges möjlighet att utveckla nyfikenhet, kreativitet och lusten att lära. Det breda utbudet av tekniker ger studerande beredskap att se möjligheter och kunna kombinera material.

Efter avslutat grundår finns möjlighet att ansöka till ett fördjupningsår. Då väljs fyra ämnen av sex möjliga. Ämnen som kan väljas är textil, vävning, keramik, trä, metall och konst. Valda ämnen studeras tillsammans med grundårets studerande. Båda årskurserna deltar i ämnena IKT, kommunikation & dokumentation och pilflätning. Studieresorerna är också gemensamma.

GRUNDÅR

Textil (LN-H), 150 lekt

Undervisningen ger grundläggande kunskaper inom olika textila tekniker. Grunderna inom sömnad och lapptechnik går igenom. De studerande får prova på olika sätt att tova ull samt olika tekniker för tygtryck och hur man blandar färger.

Vävning (LN-H), 150 lekt

Undervisningen ger grundläggande kunskaper inom vävning. Studerande lär sig att väva band i bandgrind samt hela processen hur man planerar en väv, lägger upp en väv i vävstol, hur man väver och färdigställer.

Keramik (PB), 150 lekt

Undervisningen omfattar grundteknikerna i keramik: tumning, ringling, platteteknik och drejning. Raku-keramik ger de studerande insyn i effekten av hög värme på keramiska material. Mer avancerade tekniker såsom papperslera presenteras senare i kursen. De studerande får tillfälle att utveckla sina personliga konstnärliga uttryck i keramik.

Under hela året förväntas eleverna planera sina egna arbeten och presentera sina idéer visuellt innan de utför det praktiska arbetet i studion.

Formgivning och formmakeri är ett inslag som innefattar modellmakeri i 3D program samt utskrift på 3D skrivare. Under hela året förväntas de studerande planera sina arbeten och presentera sina idéer visuellt innan de utför det praktiska arbetet i studion.

Metall (NN), 150 lekt

Olika metaller bearbetas i skilda tekniker, såsom luffarslöjd, järnsmide och återbruk. Arbeten i järn, koppar och mässing med stångmaterial, plåtar och plans. Lötning, nitning, svetsning och andra sammanfogningstekniker tillämpas. Arbetet innefattar lärarledda uppgifter och även egna projekt, från idé till skiss, val av material till utförande och färdigställande av objekt. Ytbehandling av de olika metallerna ingår.

Träslöjd (NN), 150 lekt

Undervisningen ger en grundläggande förståelse för arbete i vått och torrt trä och omfattar verktygslära, materiallära och grunderna i ytbehandling. De studerande får lära sig täljteknik och grundläggande maskinsnickeri samt tillverka olika föremål med olika sammanfogningstekniker.

Konst (ML), 150 lekt

Undervisningen ger grundläggande kunskaper i bildskapande genom olika övningsuppgifter i teckning, målning och grafiska tekniker. Konstundervisningen omfattar färg-, perspektiv- och kompositionslära samt arbete med stilisering, bild- och formspråk. Undervisningen ger kännedom om olika material och tekniker samt stilinriktningar inom konstämnet. De studerande utvecklar sin kreativitet och förmåga att avbilda och uttrycka sig bildmässigt. Utställningsproduktion ingår i undervisningen samt studiebesök på konst- och hantverksutställningar.

Verkstadsarbete, 75 lekt

Studerande arbetar självständigt i skolans verkstäder.

”Art Park” (AH, PB, ML), 56 lekt

Ett projekt som erbjuder stor frihet i kreativitet och genomförande. Projektet integrerar svenska, psykologiska och sociala kunskaper, olika hantverksämnen och estetiska ämnen där den kreativa processen är i fokus. Blandade studerandegrupper arbetar tillsammans för det gemensamma målet att producera konstverk till skolans utomhuskonstpark. Projektet har ett övergripande tema som varierar från år till år. Arbetssättet är experimentellt och inrymmer olika konst- och hantverkstekniker. Arbetet utgår från idé via två- och tredimensionella skiss till förverkligandet av objektet/skulpturen/installationen.

IKT (PBe), 15 lekt

Informations- och kommunikationsteknologi. Grundkurs i datoranvändning. I kursen kommer fyra delar att behandlas: filhantering, operativsystem, Microsoft Office (Word, Excel och PowerPoint) och internetanvändning.

FÖRDJUPNINGÅR

Textil (LN-H), 150 lekt

Undervisningen ger fördjupade kunskaper inom sömnad, tovning och tygtryck. Kunskaper i batik och reserveringstekniker. Sömnad enligt mönster samt detaljsömnad.

Vävning (LN-H), 150 lekt

Undervisningen ger fördjupade kunskaper inom vävning och möjlighet att självständigt praktisera vävningens otaliga möjligheter. Materiallära och ekologiskt tänkande.

Metall (NN), 150 lekt

Undervisningen ger fördjupade kunskaper inom smide- och metallhantverket både vad det gäller materialkännedom, produktplanering, verktygslära, ytbehandling och olika tekniker.

Träslöjd (NN), 150 lekt

Undervisningen ger fördjupade kunskaper inom materialkännedom, produktplanering, sammanfogningar, verktygslära, ytbehandling samt maskinsnickeri.

Slutarbete/Mitt projekt (LN-H), 75 lekt

Efter nästan två års studier är det dags att visa hur man vill presentera sig som hantverkare. Projektet består av en teoretisk och en praktisk del och avslutas med utställningar.

Verkstadsarbete, 300 lekt

Studerande arbetar självständigt i skolans verkstäder.

GEMENSAMT FÖR GRUNDÅR OCH FÖRDJUPNINGÅR

Wilma & Teams (EE-A), 3 lekt

Obligatoriskt introduktionstillfälle för funktionerna i kommunikationsplattformen Wilma och lärplattformen TEAMS. Genomgång av plattformarnas funktioner och hur de används.

Ergonomi och hälsa (MJ), 15 lekt

Målet är att de studerande får lära sig några grundläggande metoder för att ta ansvar för sitt fysiska välbefinnande och hitta motivation till träning och rörelse. Praktisk anatomi och fysiologi lägger grunden till diskussioner och praktiska övningar för hela kroppen. En beprövad metod för avspänning såväl fysiskt som psykiskt övas in. Gympapass med övningar för rörlighet, styrka och kondition anpassas till gruppen och de studerandes preferenser. En metod för vardagsmassage ingår också.

Pilflätning (SM), 30 lekt

Undervisningen omfattar grunderna inom pilflätning och fördjupade kunskaper för de studerande som deltog ifjol.

Studieresor och studiebesök (LN-H), 40 lekt

Läsårets studieresor kommer antagligen att påverkas av Corona läget. Ifall det är möjligt besöks Hantverkermässan i Tammerfors under hösten och beslut om vårens studieresa tas senare.

Kommunikation & dokumentation (PBe), 60 lekt

I Kom/Dok ingår att dokumentera arbetsprocesser och produkter i text och bild i en portfolio. I kursen ingår handledning i datorkunskap, grundkurs i bildbearbetning i Adobe Photoshop och layout i Adobe In Design och Illustrator. De studerande får bekanta sig med och testa olika bildspelslösningar. Kursen innehåller även webbaserade redigeringsverktyg, webbplanering och grafisk design för webb..

LINJEN MÅBRA!

Specialiserade linjen MåBra! har som mål att ge de studerande grundläggande kunskap och säkerhet inom fem större ämnesshelheter: skärgårdskompetens, friluftsteknik och kroppskultur, ålandskunskap,

digital kompetens och specialkurser inom estetiska ämnen. De studerandes förmåga att ta hand om sig själva i naturen är en central del av utbildningen likaväl som förmågan att använda sitt kunnande och förmåga till att bidra till gruppen i en given situation.

De studerande ska efter avslutat läsår ha utvecklat känsla och insikt i sina begåvningar och begränsningar inom ämnesområdena. Utbildningen utgör en bra grund för fortsatta studier och för att utöva sitt friluftsliv i framtiden.

Skärgårdskompetens (MJ), 300 lekt

Kursen omfattar grundläggande kunskaper i meteorologi så att de studerande får praktiska kunskaper om väder och väderlek. Skillnader och likheter mellan inre och yttre skärgård diskuteras och testas praktiskt genom utfärder i kajak. Hydrodynamikens principer tillämpas genom studier av hur båtar med olika skrov uppför sig i vatten. Knopar och rephantverk ingår som ett sätt att öva och tillägna sig de praktiska färdigheter som krävs vid läger och utfärd. Genom utfärder av olika slag får de studerande övning och färdigheter som ger egen säkerhet i paddling, samt gränserna för den egna förmågan. Att packa och underhålla sin kajak och övrig utrustning övas praktiskt. Om vädret tillåter och förutsättningarna finns ingår långfärdsskridskoåkning. Oavsett vinter kommer iskunskap och säkerhet att kunna övas och diskuteras.

Friluftsteknik och kroppskultur (MJ), 150 lekt

Grundträningen sker med hela gruppen men på ett sådant sätt att var och en studerande kan jobba på sin egen nivå konditions-, styrke- och rörlighetsmässigt. Träningen sker i gym, utegym och i naturen. Kontinuitet i undervisningen gör att de studerande kommer att känna skillnad på sin träningsnivå under kursens gång och kunna etablera goda träningsvanor baserat på teoretisk kunskap och praktiska övningar. Mindfulness och avspänning sker regelbundet för att öva upp förmågan att själv stresshantera och gå ned i varv. En erkänd metod för muskulär såväl som mental avspänning lärs ut. Enkla massagegrepp lärs ut och övas i den utsträckning som gruppen tycker är lagom.

Kännedom och övningar gällande lägerbygge, tält och utrustning för övernattnig är en viktig del av kursen för att de studerande ska få tillfälle att upptäcka hur man gör det bekvämt för sig i naturen.

Första hjälpen övas och diskuteras utifrån ett vardagsperspektiv där de studerande får lära sig hantera saker som skoskav, förebygga desamma samt göra första förband i fält och ta hand om mindre tillbud som kan ske i en grupp på tur.

Vandring är en viktig del av kursen och vi kommer besöka flera vandringsleder på Åland och en i Finland. Hur man klär sig och tar hand om sig och vad som alltid ska finnas i packningen ingår.

Cykelleder besöks och undersöks enligt samma metod som vandring.

Ålandskunskap (AH, MD) 150 lekt

Kursen fördelas enligt följande:

Ålands natur och miljö (AH), 100 lekt

Kursen ger kunskap om Ålands geografi, geologi, klimat, växtlighet, olika biotoper, fauna och flora, naturskydd, allemansrätten, fornlämningar och olika historiska platser som man kan besöka. Under kursen kommer vi att göra temavandringar längs vandringsleder och besöka olika biotoper och naturskyddsområden under olika årstider.

Ålandskunskap - historia, samhälle och kultur (MD), 50 lekt

Kursen ger grundläggande kunskaper om Ålands historia och självstyrelse. Undervisning ges i föreläsningform men också genom diskussioner, arbeten och upplevelser. Den åländska kulturen inom

områden som bland annat konst, litteratur, hantverk och mat bekantar vi oss med genom gästföreläsare, litteraturstudier och skapande av eget material till portfolion.

Specialkurser inom estetiska ämnen (PB, ML, NN), 150 lektioner

De kurser som erbjuds är keramik, konst och Art park. Varje kurs innefattar ca 50 lektioner.

Digital kompetens (PBe, EE-A), 150 lekt

Kursen indelas enligt följande:

Wilma & Teams (EE-A), 3 lekt

Obligatoriskt introduktionstillfälle för funktionerna i kommunikationsplattformen Wilma och lärplattformen TEAMS. Genomgång av plattformarnas funktioner som finns och hur de används.

IKT (PBe), 15 lekt

Informations- och kommunikationsteknologi. Grundkurs i datoranvändning. I kursen behandlas följande delar: filhantering, Microsoft Office (Word, Excel och PowerPoint), upphovsrätt och internetanvändning.

Blogg! (EE-A), 15 lekt

Genomgång av olika bloggportaler och vad som kännetecknar ett lättläst och välformulerat blogginlägg. De studerande skapar egna bloggar på valfri portal.

Arbetsdagbok (PBe), 17 lekt

Att göra en arbetsdagbok.

Dokumentation och kommunikation (PBe/EE-A), 100 lekt

I Dok/Kom ingår att utveckla sin arbetsdagbok till en portfolio. I kursen ingår handledning i datorkunskap, grundkurs i bildbearbetning i Adobe Photoshop och layout i Adobe In Design och Adobe Illustrator. Kursen innehåller även webbaserade redigeringsverktyg, webbplanering och grafisk design för webb.

Studieresor och studiebesök (MJ, AH), 100 lekt

Läsårets studieresor inleds under hösten med en sexdagars vandringsresa till Oulanka nationalpark i Finland och en tvådagars vandringsresa på Kökar på våren.

Dokumentation, 75 lekt

Studerande arbetar självständigt med dokumentation för dagbok, portfolio och blogg.

Slutexpedition (MJ), 75 lekt

I den här kursen ser vi till att tillämpa allt som lärts ut på MåBra!linjen så långt det är möjligt. Lärare och studerande planerar tillsammans ett äventyr som passar gruppen och speglar deras år i skolan. I expeditionen ingår förberedelser som både är teoretiska och praktiska, genomförande med logistik, mat, läger och allt som behövs samt efterarbete vad gäller egen och skolans utrustning. Färden ska göras på Åland.

KORTKURSER INOM NATURFOTO

Björn och vargsafari, östra Finland (AH), 01-04.10 (4 dagar, 36 lekt)

Fotografiska tekniker för att kunna fotografera stora däggdjur från gömsle. Hur olika gömslen fungerar och vilka regler som gäller för fotografering. Matning med åtel och reglerna som gäller vid matning. Säkerhetstänkande vid fotografering av rovdjur. Fotografering från gömsel under kväll, natt och tidig morgon.

Presentationsteknik/utställning, Åland (AH), 23-25.10 (3 dagar, 24 lekt)

Portfolioteknik; urval av bilder till portfolio, utskrifter och presentation. Egen fotobok som portfolio. Utställningsteknik; olika typer av inramning, passepartout, hängningsteknik, utställningsaffischer, vernissagekort, utställningskatalog och finansiering. Deltagarna komponerar egna portfolion och gör en egen utställning.

Nattfotografering, Åland (AH), 14-15.11 (2 dagar, 16 lekt)

Genomgång och övning av tekniker för nattfotografering - både astrofotografering, befintligt ljus och konstbelysning. Nattfotografering.

Vinterfotografering, Åland (AH), 16-17.01 (2 dagar, 16 lekt)

Vinterfotografering i kustmiljö med särskild betoning på is och issäkerhet.

Gör din egen hemsida, Åland (AH), 30-31.01 (2 dagar, 16 lekt) PBe

Deltagarna lär sig konstruera en egen hemsida i Word Press eller liknande program.

Örnar och vinterlandskap, Kuusamo, Finland (AH), 16-21.02 (6 dagar, 48h)

Fotografiska tekniker för att kunna fotografera stora rovfåglar och ugglor från gömsle på vintern. Hur fågelgömslet fungerar och vilka regler som gäller för fotografering. Matning med åtel och reglerna som gäller vid matning. Hantering av utrustning under extrema vinterförhållanden. Vi fotograferar från gömsle under dagtid. Fotografering av vinterlandskapet i Lappland ingår också.

Växtfotografering/makro, Åland/Sälskär (AH), 14-16.05 (3 dagar, 24 lekt)

Tekniker för fotografering av blommor, insekter och fåglar både på nära håll och som en del av landskapet. Tidpunkten för kursen sammanträffar med den rikliga vårbloomingen i de åländska lövängarna. En dagstur till Sälskär ingår.

LÄRARE OCH UNDERVISNING

Arbetstidsförlängning tillkommer i lärarnas arbetsplan.

Ämneslärare:

Monica Dolke, Fil.mag. Undervisar i historia och samhällskunskap och är huvudansvarig i ämnesintegrerade projekt. Studiehundledning med individuell karriärcoachning samt i gruppcoachning. Biblioteksansvarig.
(nedsatt undervisningsskyldighet, undervisning i historia och samhällskunskap) 870 tim

Eva Ekström-Andersen, M.Ed. Undervisar i svenska, engelska, utveckla din svenska och studiestrategier.
(nedsatt undervisningsskyldighet; undervisning i svenska och engelska). 870 tim

Andrew Horner, BA och fotograf. Undervisar i natur och miljö och foto. 870 tim

Marie Johansson, Fil.mag. Undervisar i idrott och hälsa. 870 tim

Lina Nyberg-Heiniö, Ped. mag. Undervisar i textila ämnen. 870 tim

Timlärare i huvudsyssla:

Peter Bergström. MFA, yrkeslärare. Undervisar i IKT och mediaämnen. 16 tim/vecka

Paul Bradley, M.Ed. och keramiker. Undervisar i ämnesintegrerade projekt, keramik och media.

Skolans prorektor och dataansvarig. 24 tim/vecka

Monique Lundberg, Ped. mag. och konstnär. Undervisar i konstämnen. 16 tim/vecka

Lärare för kortkurser:

Steen Madsen. Undervisar i pilflätning.

Peter Rosenqvist. Undervisar i höja vitsordskurserna fysik och matematik (lärare från Ålands yrkesgymnasium).

Gästföreläsare engageras under läsåret i skilda ämnen.

De heltidsanställda lärarna kan utöver ovannämnda undervisning medverka i övrig undervisning, hålla helg- och kvällskurser, sommarkurser, m.m. Lärarna ska också i den utsträckning som deras arbetskyldighet förutsätter enligt överenskommen fördelning sköta andra uppgifter. Enligt gällande avtal ska en lärares undervisningsskyldighet vara minst 2/3 av den totala arbetskyldigheten om inte landskapsregeringen av särskilda skäl beslutar att sänka undervisningsskyldigheten till hälften av den totala arbetskyldigheten.

En undervisningstimme är 45 minuter lång. I undervisningstimmarna ingår för- och efterarbete av undervisning samt deltagande i lärarmöten.

LINJEANSVARIGA

NYAlinjen

Monica Dolke, Eva Ekström-Andersen

Hantverk

Lina Nyberg-Heiniö

MåBra!

Marie Johansson